

مشارکت والدین در موفقیت فرزندان

(راهنمای عملی)

سید مهدی حسینی
پرستار محمدنژاد

سرشناسه	: حسینی، مهدی، ۱۳۵۴-
عنوان و نام پدیدآور	: مشارکت والدین در موفقیت فرزندان (راهنمای عملی) / مهدی حسینی، پرشنگ محمد نژاد.
مشخصات نشر	: تهران: چاپار: دبیرش، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری	: ۱۴۱ ص: مصور.
شابک	: 978-600-5294-74-3
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا
موضوع	: آموزش و پرورش - مشارکت والدین.
موضوع	: موفقیت تحصیلی.
شناسه افزوده	: محمدنژاد، پرشنگ، ۱۳۵۸-.
زده بندی گنگره	: ۱۳۸۹ م ۵ / ۱۰۴۸ LB
زده بندی دیویی	: ۶۴۹/۶۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۱۹۴۶۸۱

تهران: ۸۸۸۹۹۶۸۰ - ۰۹۱۳۱۹۶۰۲۱۴

مشارکت والدین در موفقیت فرزندان

سید مهدی حسینی، پرشنگ محمدنژاد

smahdihosseni@gmail.com

طراح جلد و صفحه‌آرا: صابر ۰۹۱۲۲۴۰۵۸۶۶

ناظر فنی چاپ: مریم تفضلی

چاپ اول: ۱۳۹۰

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک ۹۷۸-۶۰۰-۵۲۹۴-۷۴-۳ ISBN 978-600-5294-74-3

حق هرگونه چاپ و انتشار محفوظ است.

قیمت: ۲۸۰۰ تومان

فهرست

پیشگفتار.....	۹
بخش اول: سواد اطلاعاتی.....	۱۵
مقدمه.....	۱۷
تعریف سواد اطلاعاتی.....	۲۰
اهمیت سواد اطلاعاتی.....	۲۵
رویکردهای آموزش سواد اطلاعاتی.....	۲۸
نقش والدین در سواد اطلاعاتی.....	۳۰
استانداردهای سواد اطلاعاتی یادگیری دانش آموزان کدامند؟.....	۳۱
منابع:.....	۳۷
بخش دوم: به فرزندان در یادگیری علم کمک کنید.....	۴۱
مقدمه.....	۴۳
مفاهیم بنیادی آموزش علم.....	۴۸
علم چیست؟.....	۴۸
بچه‌ها "مفاهیم علمی" خاص خود را دارند.....	۴۸
سؤال پرسیدن.....	۴۹
انجام کار عملی تأثیر خوبی دارد.....	۵۰
کم آموزش دهید، عمیق آموزش دهید.....	۵۱

۵۱	فعالیت‌های مناسب را برای فرزندان پیدا کنید
۵۲	توسعه درک علمی فرزندان
۵۲	یکی کردن مراحل و مفاهیم
۵۳	سیستم‌ها، نظم و سازمان
۵۴	شواهد، مدل‌ها و توضیحات
۵۴	تغییر، ثبات و اندازه‌گیری
۵۵	تکامل و تعادل
۵۵	شکل و عملکرد
۵۶	یکپارچگی علم
۵۶	فعالیت‌ها
۵۷	رعایت اصول ایمنی
۵۸	ثبت کردن نتایج
۵۹	علم در خانه
۶۰	گردش علمی (پیش دبستان - مهدکودک)
۶۲	شکستن کشش سطحی (پیش دبستان - مهدکودک)
۶۴	حباب‌ها (پیش دبستانی - مهدکودک)
۶۵	حشرات (مهدکودک - کلاس اول)
۶۷	شناور شدن یا غرق شدن؟ (مهدکودک - کلاس اول)
۶۸	زمان لغزندگی (کلاس اول و دوم)
۷۱	ساقه‌های گرفس در نیمه شب (کلاس اول و دوم)
۷۳	فاده چسبناک (کلاس دوم و سوم)
۷۵	حجم مایعات (کلاس دوم و سوم)
۷۷	الکتریسته ساکن (کلاس سوم و بالاتر)
۷۸	گیاهان (کلاس سوم و بالاتر)
۸۱	بلورها (کلاس چهارم و پنجم)
۸۳	به بچه‌ها اجازه دهید کیک بسازند (همه گروه‌های سنی)
۸۵	علم در نیاغ

۸۶	باغ وحش‌ها
۸۸	موزه‌ها
۸۹	افلاک نماها
۹۰	آکوازیوم‌ها
۹۰	مزرعه‌ها
۹۱	علم در هنگام کار
۹۲	سازمان‌ها و گروه‌های علمی جامعه
۹۲	دیگر منابع اجتماع
۹۳	همکاری و ارتباط با معلمان و مدارس
۹۸	کتابهایی برای بچه‌ها
۹۹	اسباب بازی‌های علمی
۹۹	علم در تلویزیون
۱۰۰	علم در اینترنت
۱۰۳	بخش سوم: ایجاد و توسعه عادت خواندن در فرزندان
۱۰۵	مقدمه
۱۰۷	خواندن چیست؟
۱۰۸	چرا خواندن برای فرزندم مهم است؟
۱۰۹	چگونه فرزندم خواندن یاد می‌گیرد؟
۱۱۰	مراحل یادگیری خواندن
۱۱۲	چگونگی کمک به بچه‌ها در یادگیری مهارت خواندن
۱۱۳	شیرخوار
۱۱۴	نوپا
۱۱۴	پیش دبستانی
۱۱۵	مقطع ابتدایی
۱۱۵	چگونه میتوانم به فرزندم کمک کنم؟
۱۱۷	برای کمک به یادگیری مهارت خواندن فرزندم
۱۲۳	از کجا می‌توانم کمک بگیرم؟

- ۱۲۴ چگونگی حمایت از تحصیلات فرزندان:
- ۱۲۵ کتابخانه‌های آموزشی
- ۱۲۷ معلم فرزند شما
- ۱۲۸ کسان دیگری که می‌توانند به شما کمک کنند
- ۱۲۹ نکاتی درباره خواندن برای بچه‌ها
- ۱۳۱ عبارت‌های تشویقی در مورد خواندن
- ۱۳۱ سوالاتی برای خواندن
- ۱۳۳ انتخاب کتاب مناسب
- ۱۳۴ بهتر کردن درک (خواندن)
- ۱۳۴ نکته‌های مفید
- ۱۳۶ کمک والدین جهت رفع مشکلات خواندن
- ۱۳۷ فعالیت‌های آغازین کتاب خواندن
- ۱۳۸ فعالیت‌هایی که می‌توان در سطح آغازین خواندن انجام داد
- ۱۳۹ فعالیت‌هایی که می‌توان در سطح خواندن مبتدی انجام داد
- ۱۳۹ فعالیت‌هایی که می‌توان در سطح خواندن مستقل انجام داد
- ۱۴۰ ایجاد اشتیاق خواندن مادام‌العمر
- ۱۴۱ سخن پایانی

پیشگفتار

همه والدین طالب پیشرفت و موفقیت فرزندان خود در تحصیل، شغل و زندگی فردی و اجتماعی هستند. اکثر آنان حاضرند برای رشد فرزندان خود تلاش‌های زیادی بعمل آورند تا شرایط مناسب تحصیل و تفریح آنان هرچه کامل‌تر فراهم شود. هیچ پدر و مادری دوست ندارد فرزندش در جامعه از هیچ جنبه‌ای دارای ضعف باشد. بلکه دوست دارد فردی مستقل و دارای اراده باشد و بتواند در زندگی فردی و گروهی از عهده مشکلات برآید و با اعتماد بنفس هم برای خود و هم برای جامعه سودمند باشد.

اما مسلماً همه والدین نمی‌دانند که در هر مرحله از زندگی کدام مهارت‌ها و رفتارها برای بچه‌های آنان اساسی است تا شرایط لازم رشد و توسعه مراحل بعدی آنها را فراهم نمایند. برخی از والدین نیز از طریق مطالعه یا مشورت با معلمان، مربیان، مشاوران، روان‌شناسان و افرادی که در زمینه تربیت کودکان آگاهی بیشتری دارند، سعی دارند راه‌های درست تربیت بچه‌ها را متناسب با سن و جنس وی یاد گرفته و رعایت نمایند.

می‌توان گفت که اغلب والدین در زمینه فراهم نمودن امکانات و ملزومات زندگی، تحصیلی و تفریحی فرزندان، در حد توان خویش،

تلاش‌های موفق‌تری دارند. اما، جنبه‌ای که، براساس شواهد، بیشتر مورد غفلت والدین قرار می‌گیرد انواع مهارت‌های مورد نیاز برای یادگیری مسائل علمی و عادت دائمی خواندن در فرزندان است.

بسیاری از دانش‌آموزان در سال‌های اولیه تحصیل که یادگیری بیشتر بر حافظه استوار است (طبق نظر روان‌شناسان حافظه انسان در سن ۹ سالگی برابر با پایه سوم ابتدایی به اوج خود می‌رسد) به خوبی از عهده مسائل درسی برمی‌آیند و نمرات بالایی کسب می‌کنند. اما با افزایش تعداد درس‌ها و مفاهیم در پایه‌های بعدی مانند مقطع راهنمایی و دبیرستان، در نمرات اغلب دانش‌آموزان افت محسوسی مشاهده می‌شود. دلیل این امر ناتوانی دانش‌آموز در درک مسائل درسی نیست، بلکه نامناسب بودن شیوه درس خواندن بچه‌ها علت اصلی است. حجم درس‌ها و مفاهیم بیشتر از آن است که دانش‌آموز تنها با استفاده از گوش دادن در کلاس و حفظ نمودن مطالب بتواند در هنگام امتحان آنها را به خاطر آورد. این درحالیست که دانش‌آموزانی که مرور مرتب دروس را عادت کرده‌اند، نمرات نسبتاً بالاتری کسب می‌کنند به عبارت دیگر، دانش‌آموزانی که افت نمره دارند، مهارت خواندن کتاب‌های درسی خود را کسب نکرده‌اند.

طبیعی است که اکثر والدین نگران چنین پیش‌آمدهای در نتایج تحصیلی فرزندان خود هستند. چون به این مسئله آگاهند که دانش‌آموزانی که با شکست تحصیلی در مقاطع ابتدایی و راهنمایی مواجه شوند به میزان زیادی اعتماد بنفس و انگیزه خواندن را از دست می‌دهند و ممکن است که به کلی از تحصیلات در مقاطع بالاتر بازمانند. به همین دلیل، همواره در جهت یافتن راه‌هایی هستند که اقداماتی صورت گیرد تا ادامه مسیر را برای فرزندان آنها

هموار سازد. به عبارت روشن‌تر، مسئله اصلی والدین این است که چگونه می‌توان با وجود امکانات متنوع و گسترده سرگرم کننده و جذابیت‌های دنیای پر زرق و برق موجود در محیط، فرزندان را به خواندن و کنجکاوی متفکرانه عادت داد و انگیزه لازم برای پیگیری مسائل علمی را در آنها نهادینه نمود. در مورد اهمیت دوران کودکی در نهادینه کردن رفتارهای لازم برای موفقیت آینده فرزندان همگان توافق دارند. به قول معروف این دوران زمان مناسب "قرار دادن درست خشت اول بنای تفکر و رفتار" در وجود فرزندان است.

این کتاب به منظور راهنمایی والدین در زمینه چگونگی فراهم نمودن شرایط و ابزارهای لازم برای نهادینه کردن تفکر علمی و عادت به رفتار خواندن در فرزندان خود تدوین شده است.

ساختار کتاب

ساختار کتاب دارای سه بخش کلی است. در بخش اول سواد اطلاعاتی تشریح شده است. برای این منظور تعریف سواد اطلاعاتی، اهمیت سواد اطلاعاتی و رویکردهای آموزش سواد اطلاعاتی بحث شده است. این بخش به منظور آشنا نمودن والدین با مفهوم "سواد اطلاعاتی" و افزایش توقع آنان در زمینه ایجاد مهارت‌های "سواد" در فرزندان متناسب با دوران کنونی تدوین شده است. ساختار این فصل بیشتر بر مفاهیم تأکید دارد و امکان دارد والدین محترم نیاز داشته باشند چندین بار آن را مطالعه نمایند تا تصویر روشنی از "سواد اطلاعاتی" کسب نمایند. بنابراین توصیه می‌شود، هنگام مطالعه صبور باشید و به دقت به کلمات بکار رفته توجه نمایید و مطمئن باشید به چند بار مطالعه کردن می‌ارزد.

در بخش دوم کتاب چگونگی آموزش علم به فرزندان آمده است. در این بخش به زبان ساده و به طریقه عملی توضیحات لازم

برای استفاده از موقعیت‌های ساده و پیش پا افتاده برای آموزش مفاهیم علمی به فرزندان از سنین پیش دبستانی تا کلاس پنجم ابتدایی بیان شده است. آزمایش‌ها و ابزارهای ساده ذکر شده در این بخش در دسترس اکثر والدین قرار دارد و هزینه چندانی ندارد. والدین با اندکی صرف وقت به راحتی قادر خواهند بود برخی از مفاهیم پایه علمی را که به رشد دامنه فکری و گسترش کنجکاوی فرزندان آنها کمک خواهد کرد، در فضایی دوستانه آموزش دهند.

در بخش سوم رهنمودهایی برای ایجاد عادت مطالعه در فرزندان، شیوه‌های خواندن برای فرزندان و با فرزندان، انتخاب کتاب مناسب فرزندان، تکنیک‌های کنترل یادگیری، منابع و افرادی که می‌توانند در زمینه خواندن مورد مشورت قرار گیرند و برخی نکات مهم تشریح شده است. لازم به ذکر است که بخش دوم و سوم کتاب ضمن آشنا نمودن والدین محترم با مفاهیم پایه در زمینه خواندن، بر اقدام عملی والدین در زمینه همراهی فرزندان خود در یادگیری مهارت‌ها و حمایت و راهنمایی آنها در مسیر رشد، تأکید دارد.

شیوه مطالعه کتاب

ساختار محتوای این کتاب را می‌توان به دو شیوه مورد استفاده قرار داد. هم می‌توان از ابتدا شروع به خواندن آن نمود و بخش‌های اول، دوم، و سوم را به ترتیب مطالعه نمود. هم می‌توان به تناسب زمان و نیاز خواننده، هر بخش را به صورت جداگانه مورد استفاده قرار داد.

این کتاب برای چه افرادی مفید است؟

مفاهیم و روش‌های بکار رفته در این کتاب به منظور کمک به افرادی است که به نوعی درگیر آموزش و تربیت کودکان هستند.

بنابراین محتوای این کتاب برای تمام افرادی که با تربیت کودکان و دانش آموزان سروکار دارند از جمله والدین، معلمان، مشاوران، کتابداران کودک، و دانشجویان علوم تربیتی می‌تواند مفید باشد.

از خوانندگان محترم درخواست می‌شود از طریق پست الکترونیک (smahdihosseni@gmail.com) ما را از نظرات، انتقادات و پیشنهادات خویش بهره‌مند سازند.

www.ketab.ir